

31.10.2023

1/3

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Uudet klassikot – Nya klassiker –rahasto/kuvataide

1. Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt 17.10.2023 päivättyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö tukitoimenpide *Uudet klassikot – Nya klassiker –rahasto/kuvataide* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Uudet klassikot -rahaston tarkoituksena on tukea suomalaisen taiteen kentällä asemansa jo vakiinnuttaneiden taidealan toimijoiden työskentelyn ja kasvun edellytyksiä. Tukitoimenpiteen erityisenä tavoitteena on tukea taiteen asemaa ja merkityksellisyyttä yhteiskunnassa panemalla painoa taiteen sisäisen näkemyksen ohessa myös taiteen vastaanottajien omalle kokemukselle; kannustaa organisaatioita ja niissä toimivia taitelijoita hallinnolliset rajat ja rahoitusmuotojen rajat ylittävään yhteistyöhön sekä parantaa taiteellisen tuotannon kustannustehokkuutta kasvattamalla teosten ja tuotantojen elinkaarta, yleisö määrää, levinneisyyttä ja tunnettavuutta. Tuen myöntämisestä päättää Suomen kulttuurirahasto sr:n hallitus erillisrahaston toimikunnan esityksestä.

Tukiohjelman on tarkoitus olla alustavasti voimassa 1.1.2024-31.12.2026. Tukiohjelman alustava budjetti on alle kolme miljoonaa euroa.

Ennakkoarviointi

2.1 EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täyttyminen

Tukitoimenpiteen arvioidaan täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Tuki myönnetään valtion varoista taloudelliseen toimintaan. Komission valtiontuen käsitettä koskevan tiedonannon (käsitetiedonanto, C/2016/2946) mukaan

kulttuuriin edistämiseen liittyvä toiminta, joka rahoitetaan pääasiassa kaupallisin keinoin, olisi katsottava luonteeltaan taloudelliseksi. Lausuntopyynnön mukaan tukiohjelman mukaista tukea voisi hakea galleriat, taidelainaamot ja muut näyttelytoimintaa ja teosten myyntiä yleisölle harjoittavat yhteisöt. Näin ollen voitaisiin katsoa, että lausuntopyynnön mukainen toiminta on katsottava taloudelliseksi toiminnaksi. Lausuntopyynnön ja sen liitteiden mukaan Suomen kulttuurirahasto sr:n hallitus valitsisi avustettavat hankkeet. Tukitoimenpide on näin ollen valikoiva. Käsitetiedonannon kohdan 197 mukaan rahoitus, jota on myönnetty laajasti kotiseutunsa ulkopuolella markkinoiduille kulttuuri-instituutioille ja tapahtumille, voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lausuntopyynnön mukaan teoriassa kauppa- tai kilpailuvaikeus on mahdollinen, eikä tukitoimenpiteen kilpailu- ja kauppavaikutusta voida näin ollen sulkea pois.

2.2 Valtiontukea koskeva menettelytapa

Lausuntopyynnön mukaan tukiohjelmalla voidaan soveltaa vähämerkityksistä tukea koskevaa yleistä de minimis -asetusta (komission asetus 1407/2013), koska myönnettävä avustus on verrattain pieni. Hakuilmoituksissa ja avustuspäätöksissä tulee tällöin varmistua siitä, että myönnettävän tuki täyttää de minimis -asetuksen ehdot. De minimis -asetuksen 3 artiklan mukaan tukitoimenpiteiden ei katsota täyttävän kaikkia perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan perusteita, jos ne täyttävät asetuksessa vahvistetut edellytykset. Jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 200 000 euroa minkään kolmen verovuoden jakson aikana.

Tukiohjelmalla olisi mahdollisesti sovellettavissa myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ((EU) N:o 651/2014) 53 artikla (tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen). Lausuntopyynnön mukaan tukiohjelman mukaista tukea voisi hakea galleriat, taidelainaamot ja muut näyttelytoimintaa ja teosten myyntiä yleisölle harjoittavat yhteisöt. Edellä mainittuja ei ole suljettu pois 53 artiklan soveltamisalasta, joten on mahdollista, että tukiohjelman mukaiset toimijat olisivat tukikelpoisia myös ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla.

2. Esitys yritystukineuvottelukunnan lausunnoksi

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakkoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että tukiohjelman ” Uudet klassikot – Nya klassiker –rahasto/kuvataide” täyttää EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset.

Valtiontukea koskevana menettelytapana voidaan soveltaa vähämerkityksisiä tukia koskevaa yleistä de minimis -asetusta. Tällöin tulee huolehtia asetuksen mukaisista ehdoista. Tukiohjelman hakuilmoituksessa ei ollut mainintaa de minimis -asetuksen soveltamisesta. Tukiviranomaisen tulee huolehtia tarvittavalla ohjeistuksella, että asetuksen mukaisia edellytyksiä noudatetaan.

Tukiohjelman on tarkoitus olla alustavasti voimassa 1.1.2024-31.12.2026. Yritystukineuvottelukunta kiinnittää huomiota siihen, että tukiohjelmalla sovellettava de minimis -asetus on voimassa 31.12.2023 saakka, eikä uutta asetusta ole vielä julkaistu. Tarvittaessa tukiohjelman kansallista oikeusperustaa ja ohjeistusta tulee muuttaa valtiontukisääntöjen muutosten edellyttämällä tavalla.

Esittelijä: erityisasiantuntija Elisa Fagerström

LIITTEET

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 17.10.2023 liitteineen